

**GLOBALLASHUV SHAROITIDA YOSHLARNI YOT G'OYALARDAN
HIMOYA QILISHDA MA'NAVIY-MA'RIFIY TARBIYANING O'RNI**

Aliqulova Nozima Abduvali qizi
Shahrisabz davlat pedagogika institute
MG`MA 1-24- guruh talabasi

**MAQOLA
MALUMOTI**

ANNOTATSIYA:

MAQOLA TARIXI:

Received:01.06.2026

Revised: 02.06.2026

Accepted:03.06.2026

KALIT SO'ZLAR:

*globallashuv,
yoshlar, yot g'oyalar,
ma'naviy tarbiya,
mafkuraviy immunitet,
media savodxonlik,
milliy qadriyatlar.*

Mazkur maqolada globallashuv sharoitida yoshlar ongiga ta'sir etuvchi mafkuraviy tahdidlar, yot g'oyalarning shakllanish omillari hamda ularni oldini olishda ma'naviy-ma'rifiy tarbiyaning ahamiyati tahlil qilingan. Tadqiqot davomida yoshlar tarbiyasiga ta'sir etuvchi ijtimoiy omillar, media muhit, oila va ta'lim muassasalarining roli o'rganildi. Shuningdek, yoshlarning mafkuraviy immunitetini shakllantirishning samarali usullari yoritildi. Natijalar shuni ko'rsatadiki, ma'naviy-ma'rifiy tarbiya yoshlarning tanqidiy fikrlashini rivojlantirish, milliy qadriyatlarga sodiqligini kuchaytirish hamda yot g'oyalarga qarshi barqaror pozitsiyani shakllantirishda muhim ahamiyatga ega.

Introduction (Kirish); Bugungi kunda globallashuv dunyoning barcha sohalariga chuqur kirib bormoqda. Iqtisodiy, siyosiy, madaniy va axborot almashinuvi jarayonlarining jadallashuvi inson hayotiga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Ayniqsa, yoshlar internet va axborot texnologiyalarining asosiy foydalanuvchilari sifatida turli xil ma'lumotlar oqimi bilan yuzmayuz kelmoqda. Globallashuvning ijobiy jihatlari bilan bir qatorda ayrim salbiy ta'sirlari ham mavjud. Jumladan, yot g'oyalar, zararli mafkuraviy qarashlar, ekstremistik va radikal fikrlarning internet orqali keng tarqalishi yoshlar ma'naviyatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Yoshlar jamiyatning eng faol va kelajakni belgilovchi qatlami hisoblanadi. Ularning dunyoqarashi, ma'naviy qiyofasi va ijtimoiy faolligi davlat taraqqiyotiga bevosita ta'sir

qiladi. Shu sababli yoshlarni yot g'oyalardan himoya qilish va ularda mafkuraviy immunitetni shakllantirish dolzarb vazifalardan biridir. Ma'naviy-ma'rifiy tarbiya yoshlar ongida milliy qadriyatlar, vatanparvarlik, insonparvarlik va mustaqil fikrlash ko'nikmalarini shakllantiradi.

Methods (Tadqiqot metodologiyasi) Mazkur tadqiqotda quyidagi ilmiy usullardan foydalanildi: Nazariy tahlil usuli – ilmiy adabiyotlar, maqolalar va normativ-huquqiy hujjatlarni o'rganish. Qiyosiy tahlil usuli – turli ilmiy qarashlarni solishtirish. Pedagogik kuzatuv usuli – yoshlar tarbiyasiga ta'sir etuvchi omillarni kuzatish. Analitik usul – olingan ma'lumotlarni tahlil qilish. Sistemali yondashuv – ma'naviy-ma'rifiy tarbiyani kompleks o'rganish. Tadqiqotning metodologik asosini yoshlar siyosati, pedagogik va psixologik yondashuvlar tashkil etdi.

Results (Natijalar) Tadqiqot natijalariga ko'ra yoshlarni yot g'oyalardan himoya qilishda quyidagi omillar muhim ahamiyatga ega ekanligi aniqlandi: Oila muhiti; Yosh shaxsining shakllanishida oilaning o'rni nihoyatda katta hisoblanadi. Ota-onalar tomonidan berilgan tarbiya yoshlarning ma'naviy qarashlarini shakllantiradi. Ta'lim tizimining ta'siri; Ta'lim muassasalari yoshlarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish bilan bir qatorda, ularda ma'naviy qadriyatlarni ham shakllantiradi. Media savodxonlik; Internet va ijtimoiy tarmoqlar keng rivojlangan davrda yoshlarni axborotni tahlil qilishga o'rgatish muhim hisoblanadi. Milliy qadriyatlarning o'rni; Milliy qadriyatlar yoshlarni turli zararli ta'sirlardan himoya qiluvchi muhim omil hisoblanadi.

Discussion (Muhokama) Tahlillar shuni ko'rsatadiki, yoshlarni yot g'oyalardan himoya qilish faqat bitta tashkilot yoki institutning vazifasi emas. Bu jarayonda oila, ta'lim tizimi, mahalla va jamiyatning hamkorligi muhim ahamiyat kasb etadi. Bugungi yoshlar axborot makonida faol ishtirok etayotganligi sababli ularda tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish zarur hisoblanadi. Tanqidiy fikrlash yoshlarning turli axborotlarni tahlil qilish va xulosalar chiqarish qobiliyatini rivojlantiradi. Shuningdek, ma'naviy-ma'rifiy tadbirlarni zamonaviy usullarda tashkil etish ham muhimdir. An'anaviy ma'ruzalar bilan bir qatorda interaktiv usullar, treninglar va media texnologiyalardan foydalanish samaradorlikni oshiradi. Yoshlarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish ham muhim omillardan biri hisoblanadi. Sport, ilm-fan, san'at va madaniy tadbirlar yoshlarni salbiy ta'sirlardan uzoqlashtiradi.

Xulosa qilib aytganda, globallashuv sharoitida yoshlarni yot g'oyalardan himoya qilish bugungi kunning muhim ijtimoiy-ma'naviy masalalaridan biri hisoblanadi. Ma'naviy-ma'rifiy tarbiya yoshlarning mafkuraviy immunitetini shakllantirishda asosiy vosita sifatida

namoyon bo'ladi. Yoshlarda tanqidiy fikrlash, media savodxonlik va milliy qadriyatlarga hurmat hissini shakllantirish kelgusida jamiyat barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi.
2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni.
3. O'zbekiston Respublikasining "Yoshlarga oid davlat siyosati to'g'risida"gi Qonuni.
4. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch.

